

Gäller för: Bild- och funktionsmedicin och medicinsk service
Innehållsansvar: Christina Bratt, (chrma39), Sektionsledare
Granskad av: Jakob Nilsson, (jakni3), Specialistläkare
Godkänd av: Markus Håkansson, (marha68), Verksamhetschef

Giltig från: 2026-04-24

Giltig till: 2028-04-23

Dialysfistel - radiologi SÄS

Syfte

Beskrivning av utförandet vid dialysfistel. För undersköterska röntgensjuksköterska och läkare inom radiologi SÄS.

Förändringar sedan föregående version

Justeringar i material. Ändrat ordning på stegen för att få bättre flyt på undersökningen. Justerat nytt tillvägagångsätt pga ny maskin. Tillägg om att tejpa fast introducer när den är på plats.

Sammanfattning

Innehållsförteckning

Syfte	1
Förändringar sedan föregående version	1
Sammanfattning	1
Innehållsförteckning	1
Förutsättningar.....	2
Strålskydd	2
Förberedelser	3
Utförande.....	3
Veninjektion.....	3
Intervention; PTA ev med stent.....	5
Dokumentinformation	9

Förutsättningar

Strålskydd

Patient

- när en gravid kvinna fått en berättigad röntgenundersökning ska särskild hänsyn tas till foster för att minimera stråldosen.
- var uppmärksam på att protokoll avsett för undersökning/ingrepp används.
- genomlys så kort tid som möjligt för att spara stråldos till patient.
- var noggrann med inblandning. Spara stråldos genom att inte göra strålfältet för stort.
- pulshastighet har stor inverkan på patientens stråldos. Använd lägsta möjliga pulshastighet.
- var restriktiv med filmsekvenser (cine) eftersom dessa är stråldosbelastande för patienten.
- vid intervention finns risk för hudskada. Detta kan motverkas bland annat genom
  - långt avstånd mellan röntgenrör och patient.
  - att ändra vinkel för att ändra hudområde som exponeras.

Om systemet varnar för hudskada ska sjukhusfysiker kontaktas efter intervention för stråldosberäkning.

Personal

Strålskärmstrutrustning ska användas. Exempel på tillgänglig strålskärmstrutrustning är blyförkläde, thyroideaskydd, blyglasögon, takhängd strålskärm, bordshängd strålskärm, mobil strålskärm.

- var noggrann med inblandning. Ju mindre strålfält, desto mindre spridd strålning till personal.

- använd underrörsteknik. Det ger mindre stråldos till personal.
- genomlys så kort tid som möjligt, det ger mindre stråldos till personal.
- vid cine ska personal, om möjligt, ställa sig bakom strålskärm eller öka avståndet till patient.
- tänk på att strålningen avtar kraftigt med avståndet.

Vid behov informera eventuell tolk om strålskydden

Förberedelser

Länk till:

[Förberedelser inför kärlintervention](#)

[Kontrastmedel vid röntgenundersökningar – radiologi SÄS](#)

Läkemedel

[Läkemedelsordinationer- radiologi Borås](#)

Utförande

Veninjektion

SoS kod, frågeställning

678 000 (veninjektion)

Indikation

Till exempel stenosis, minskat flöde i fisteln?

Inför undersökningen

Är patienten i behov av premedicinering?

Steril sköterska ansvarar för att plocka fram material och duka upp sterilt.

Material veninjektion

- PVK
- ultraljud för lokalisering av punktionsplats

- 5 ml luerspruta
- 20 ml luerlock till NaCl
- 10 ml luerlock till kontrast
- NaCl
- kontrast 140mg/ml 50 ml
- blyskydd för sköterska som assisterar med blodtrycksmanschett
- osterila mössor att täcka paneler och detektor med

Uppdukning

På rent underlag

Patienten

Osteril sköterska ansvarar för att förbereda patienten

- informera om undersökningen
- öppna undersökningen i modaliteten; fyll i längd och vikt och välj hur patienten förmodas ligga, tryck på “exam”
- ställ maskinen i strålskyddsläge genom att hålla inne strålskyddsknappen i några sekunder, kontrollera personnummer efter en falsk genomlysning utan stråldos
- lägg patienten på rygg på undersökningsbordet med armen på armstödet. Avser undersökningen vänster arm: Supine - feet first.
- mät blodtrycket i kontralateral arm

Bildtagning

Opererande läkare ansvarar för bildtagning

- läkaren genomlyser, injicerar kontrast manuellt och exponerar inne på labbet
- ibland behövs assistans med stas av aktuell arm. (För att få in kontrasten i de centralare kärlen.) Pumpa upp en blodtrycksmanschett till 20mm Hg över systoliska trycket i direkt anslutning till serietagning. Släpp trycket på uppmaning av läkaren. Går inte det kan venen

komprimeras manuellt längre centralt men obs på strålfältet.

Exponeringsparametrar

DAP-värden 2022-2023 på SÄS ligger (25: e till 75: e percentilen) mellan 80-350 μGym^2

Patientinformation

Hålla andan vid vissa bildtagningsserier

Avsluta undersökningen

Om patienten ska hem efter undersökningen dras PVK:n på labbet.

Efter undersökningen

För inläggande/dialys patient, ring avdelning/mottagning för rapportering och hämtning av patient.

Dokumentation

Osteril sköterska ansvarar för dokumentation i patientjournal.

Journaltyp; Melior

Vid avsteg från metoden ska orsaken till detta dokumenteras i remissanteckningar.

Intervention; PTA ev med stent

SoS-kod, frågeställning

678 542 (intervention/dilatation)

Stenos

Indikation

Är patienten i behov av premedicinering?

Inför undersökningen

Steril sköterska ansvarar för att plocka fram material och duka upp sterilt

Material intervention (åtgärd)

- angioset
- flushvätska 1000 ml blandas med 1 ml Heparin 5000IE/ml
- introducer 6 F (Radifocus/Dialysfistel introducer 4-10 cm)
- ledare starter J alternativt rak, 80–180 cm (om ej finns i set)
- kateter rak, 30–65 cm
- ultraljud + sterilt ultraljuds kit (om ej finns i set)
- klorhexidinsprit
- descutantvål
- kontrast 140mg/ml 50-100ml
- armstöd (svart ovalt) för att få ut arm från bordet
- steristrip tejp till introducer

Eventuellt;

- grå nål för bedövning
- subcutan bedövning, ex Xylocain 10mg/ml; 10 ml
- ledare hydrofil/ Terumo 0,035” vinklad, 80cm eller 180cm
- ballongkateter (rådgör med opererande läkare)
- manometer

Om undersökning görs på **vänster arm** lägg till:

- 1 extra sterilduk med tejp till fotändan
- Op-tejp (eventuellt)
- Op-stödskena för sterillakan över huvudändan

Uppdukning

Sker på sterilt underlag

Assisterande sköterska och läkare har steril rock, sterila handskar och mössa

Patienten

Osteril sköterska ansvarar för att förbereda patienten

- informera om undersökningen
- patient i ryggläge aktuell arm på armstödet
- om vänster arm: lägg patient med "feet first"
- öppna undersökningen i modaliteten; fyll i längd och vikt och välj hur patienten förmodas ligga, tryck på "exam"
- ställ maskinen i strålskyddsläge genom att hålla inne strålskyddsknappen i några sekunder, kontrollera personnummer efter en falsk genomlysning utan stråldos
- tvätta hela armen med Descutan, torka med papper eller lufttorka

Journaltyp

Osteril sköterska ansvarar för dokumentation i patientjournal

Journaltyp; Melior

Patientjournal; signeras av ansvarig röntgensköterska och operatör.

Vid avsteg från metoden ska orsaken till detta dokumenteras i remissanteckningar.

Undersökning

Steril sköterska ansvarar för steriltvätt samt assisterar opererande läkare.

- läkare lokaliserar insticksstället med ultraljud ev ger bedövning direkt
- tvätta aktuella området med Klorhexidinsprit (använd gärna plastad sterilduk från set att lägga under armen efter tvätt)
- klä patient med sterilt lakan
- klä detektor, blyskydd och ultraljud med sterila mössor
- spola igenom nål, introducer, ledare och kateter med flushvätska
- assistera läkaren: (Ev bedövning med grå nål) – nål – skalpell - ledare – introducer – flushvätska - kateter – flushvätska - ev. Kontrast

- tejpa fast introducern med steristrip tejp
- när kateter är på plats förbereds för bildtagningen, kan även ske via introducern.
- när läkare mätt kärlet och kommit igenom med ledare öppnas önskad ballong
- blanda 1 ml Heparin 5000 iE/ml med 4 ml NaCl
Heparinblandning injiceras venöst av läkaren.
- ballongen vidgas med manometer i 1–2 minuter
- klä in introducern med steril duk och kork på sidoarmen före överflyttning
- patienten läggs i säng med introducer kvar. Dras oftast på dialysmottagningen.

Patientinformation

Hålla andan vid vissa bildtagningsserier

Bildtagning

Opererande läkare ansvarar för bildtagning.

- läkaren genomlyser, injicerar kontrast manuellt och exponerar inne på labbet.
- ibland behövs assistans med stas av aktuell arm. (För att få in kontrasten i de djupare kärlen.) Pumpa upp en blodtrycksmanschett till 20mm Hg över systoliska trycket i direkt anslutning till serietagning. Släpp trycket på uppmaning av läkaren. Går inte det kan venen komprimeras manuellt längre centralt men obs på strålfältet.

Exponeringsparametrar

DAP-värden 2022-2023 på SÄS ligger (25: e till 75: e percentilen) mellan 60-200 μGym^2

Efter undersökningen

Ring dialysmottagningen för rapportering och hämtning av patient.

Eftervård

Sängläge i 3 timmar efter dragen introducer.

Dokumentinformation

För innehållet svarar

Jakob Nilsson, specialistläkare, bild- och funktionsmedicin, SÄS

Christina Bratt, röntgensjuksköterska, bild- och funktionsmedicin,
SÄS

Patrick Pettersson, sjukhusfysiker, bild- och funktionsmedicin och
medicinsk service, SÄS

Innehållsgranskare

Jakob Nilsson, specialistläkare, bild- och funktionsmedicin, SÄS

Fastställt av

Markus Håkansson, verksamhetschef, bild- och funktionsmedicin och
medicinsk service, SÄS

Nyckelord

Metodbok angio/intervention, dialysfistel

Information om handlingen

Handlingstyp: Rutin

Gäller för: Bild- och funktionsmedicin och medicinsk service

Innehållsansvar: Christina Bratt, (chrma39), Sektionsledare

Granskad av: Jakob Nilsson, (jakni3), Specialistläkare

Godkänd av: Markus Håkansson, (marha68), Verksamhetschef

Dokument-ID: SAS9631-514148307-64

Version: 6.0

Giltig från: 2026-04-24

Giltig till: 2028-04-23